МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
Факультет іноземної філології

Сучасні філологічні і методичні студії: проблематика і перспективи

Матеріали
V Міжнародної науково-практичної
конференції для науковців, викладачів,
учителів, здобувачів вищої освіти

24 квітня 2026 року
Харків

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ

Факультет іноземної філології

СУЧАСНІ ФІЛОЛОГІЧНІ І МЕТОДИЧНІ СТУДІЇ: ПРОБЛЕМАТИКА І ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали

V Міжнародної науково-практичної конференції для науковців, викладачів, учителів, здобувачів вищої освіти

24 квітня 2026 року

(Електронне видання)

Харків – 2026

УДК 80:001.8
С 91

Головний редактор:
Бойчук Юрій – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди.
Редакційна колегія:
Бережна Світлана – доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності ХНПУ імені Г. С. Сковороди;
Борисов Володимир – кандидат філологічних наук, доцент, проректор з навчально-наукової роботи ХНПУ імені Г. С. Сковороди;
Alibekiroğlu, Sertan – PhD, Associate Professor, Department of Turkish Language and Literature, Gaziantep University;
Engeness, Irina – PhD, Professor, Department of Languages, Literature and Culture, Faculty of Teacher Education and Languages, Østfold University College;
Hollmann, Martin – PhD, Dean of the Faculty of Teacher Education and Languages, Østfold University College;
Holubenko, Nataliia – PhD, Lecturer, Department of Languages and Literature, Faculty of Humanities, Charles University;
Mockienė, Liudmila – Doctor of Humanities, Professor, Director of the Institute of Humanities, Mykolas Romeris University;
Rackevičienė, Sigita – Doctor of Humanities, Professor, Institute of Humanities, Mykolas Romeris University;
Васильєва Марина – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри англійської філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди;
Корнільєва Лілія – доктор філологічних наук, професор, декан факультету іноземної філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди;
Лембік Сніжана – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри загального мовознавства і романо-германської філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди;
Подуфалова Тетяна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри практики англійського усного і писемного мовлення ХНПУ імені Г. С. Сковороди;
Руда Наталія – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри східних мов ХНПУ імені Г. С. Сковороди;
Сазонова Ярослава – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри загального мовознавства і романо-германської філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди;
Скразловська Ірина – кандидат філологічних наук, доцент кафедри східних мов ХНПУ імені Г. С. Сковороди;
Шевченко Альона – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри практики англійського усного і писемного мовлення ХНПУ імені Г. С. Сковороди;
Шпак Юлія – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди;
Шухова Оксана – викладач кафедри загального мовознавства і романо-германської філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Рекомендовано редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 5 від 20 травня 2026 року)

Сучасні філологічні і методичні студії : проблематика і перспективи [Електронне видання] : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. для науковців, викладачів, учителів, здобувачів вищої освіти, Харків, 24 квітня 2026 р. / Харків. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]. Харків, 2026. 361 с.

Збірник містить тези V Міжнародної науково-практичної конференції для науковців, викладачів, учителів, здобувачів вищої освіти, що проходила 24 квітня 2026 року на базі Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. У тезах відображено результати теоретичних і емпіричних досліджень науковців України і зарубіжжя в галузях філології і методики навчання іноземних мов.

Матеріали стануть у пригоді науково-педагогічним і педагогічним працівникам, здобувачам першого (бакалаврського), другого (магістерського), третього (освітньо-наукового) і наукового рівнів вищої освіти.

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди, 2026

ЗМІСТ

ЛІНГВІСТИЧНІ СТУДІЇ 14

Sertan Alibekiroğlu
Eşrefoğlu Rumi's Divan as a Writing in Old Anatolian Turkish …… 14

Marija Dediuleva, Sigita Rackevičienė
Conceptualisation of AI as a Regulatory Object in the EU AI Act …… 17

Багінська Каріна, Білик Катерина
Dynamique des changements lexico-stylistiques dans le discours francophone … 20

Бахтіна Анна, Аркуша Дарія
Лексико-стилістичні особливості кримінального дискурсу в подкастах "Crímenes" ……. 22

Белей Ярослав, Гуляк Тетяна
Who Sees? Visual Focalization in the Graphic Adaptation of *Dune* ……. 24

Бобер Наталія
Multilevel Representation of the Structural Characteristics of Verbal Emoticons in Large Language Models ……. 27

Боднарюк Іван
Структура німецької військової фахової лексики ……. 30

Вінакова Тетяна, Сазонова Ярослава
Досвід вивчення омовлення іншого в сучасному мовознавстві …….. 32

Гордашевський Володимир, Солодчук Альона
Англійська мова як глобальна Lingua Franca: лінгвістичні трансформації та міжкультурний діалог ……. 35

Гриценко Владислав
Мова ворожнечі і булінг у сучасному лінгвістичному просторі ……. 37

Громовенко Вікторія
Дискурсивне конструювання криз у медіапросторі: лінгвістичний аспект … 39

Гузь Олена
Сленг в німецькій мові ……. 42

Діденко Олександр, Сазонова Ярослава
Мовні особливості стендап-комедії як інструмент реалізації прагматичних стратегій у політичному дискурсі …..... 44

Добринчук Ольга
Функціонально-семантична роль топонімів у німецькомовних лімериках … 46

Єгорова Олеся, Рябоконь Катерина
Українсько-німецьке змішування кодів у мовленні мігрантів українського походження ..…… 49

Іванова Вероніка, Колода Дар'я
Transitivity as a Mechanism for Constructing Events in the Media Space (Based on Technology News) …… 51

Іщук Алла
Метафоричні моделі в англомовному рекламному слогані ……. 54

Іщук Алла
Evaluative Versatility and Agency Distribution in the LIQUID Frame across Public Discourse Domains ……... 57

Кір'якова Дар'я
Семантично-прагматичний зв'язок у мультимодальних наративах (на матеріалі англомовних рекламних кампаній) ……... 59

Клімкіна Ольга
Лінгвокреативні прийоми мовної гри в неймінгу новобудов …… 61

Кобринець Ольга
Історія одного прислів'я ……... 63

Комарницька Тамара
Мова масової культури як вербальне втілення особливостей масової культури ……. 65

Корольова Наталія, Лазер-Паньків Олеся
Греко-латинський номінативний фонд у назвах автомобілів: семантичний вимір ……..... 68

Красовицька Лада
Conceptual Blending in Marissa Meyer's *Cinder*. Genre Hybridity as the Engine of Integration …… 70

Кухарук Христина
Стан когнітивного дисонансу лінгвістичного суб'єкта в українській мові (на матеріалі художніх текстів) ……... 75

Кушнерик Володимир
Взаємозв'язок фоносемантизму та когнітивної лінгвістики …… 77

Лалаян Наталія
Scherznamen als Strukturkomponenten der Phraseologismen mit Eigennamen … 80

Литвинюк Ольга
Упорядкування англомовних вигуків здивування за інтенсивністю емоції … 81

Лобзова Світлана, Рибчук Яна
До питання легітимізації термінів «Хостинговий дискурс» та «Вбудований дискурс» ……. 84

Лобзова Світлана, Скачко Дар'я
Маніпулятивний потенціал каламбуру в сучасному маркетингу ……. 86

Луценко Роман
Мультимодальність як парадигма сучасного гуманітарного знання: теоретичні та прикладні аспекти ……. 88

Марчук Анна, Білик Катерина
Stratégies linguo-pragmatiques sur la guerre russo-ukrainienne dans les médias francophones ……... 91

Озерська Оксана
Особливості використання вставних конструкцій クッション言葉 у японському діловому мовленні ……. 93

Пірус Ростислав
Метафори-композити комбінаторного патерну [V+N] з корелятом WIN у спортивному медійному просторі ……. 95

Подуфалова Тетяна
Linguistic and Communicative Components within the Professional Stereotype Framework: A Study of English Teaching YouTube Programmes …… 98

Руда Наталія, Жукова Катерина
Роль мов національних меншин у формуванні мовного простору Китаю ….. 103

Serafini, F. (2014). *Reading the visual: An introduction to teaching multimodal literacy*. Teachers College Press.
Van Leeuwen, T. (2005). *Introducing social semiotics*. Routledge.

STRATÉGIES LINGUO-PRAGMATIQUES SUR LA GUERRE RUSSO-UKRAINIENNE DANS LES MÉDIAS FRANCOPHONES

Anna MARCHUK

Université métropolitaine de Borys Grinchenko à Kyiv, Ukraine

Kateryna BILYK

Université métropolitaine de Borys Grinchenko à Kyiv, Ukraine

L'espace médiatique contemporain n'est pas seulement un canal de transmission d'informations, mais un champ de bataille sémantique où se forgent les représentations de la réalité politique. Dans le contexte de la guerre russo-ukrainienne, les médias francophones jouent un rôle crucial dans la cristallisation de l'opinion publique européenne. La présente recherche s'intéresse aux mécanismes linguopragmatiques qui permettent de structurer le récit de la guerre et d'orienter l'attitude des lecteurs français vis-à-vis des événements en Ukraine.

Le cadre théorique de notre étude s'appuie sur les travaux de Patrick Charaudeau sur le discours médiatique et sur la théorie du cadrage (framing) développée par Robert Entman (Charaudeau, 2005; Entman, 1993). Selon Entman, le cadrage consiste à sélectionner certains aspects d'une réalité perçue et à les rendre plus saillants dans un texte de communication, afin de promouvoir une définition particulière du problème, une interprétation causale ou une évaluation morale (Entman, 1993).

Dans les médias français tels que «Le Monde», «Le Soir» та «Le Temps», nous observons plusieurs stratégies clés (Charaudeau, 2005; Entman, 1993; Kim, 2023; Varlamova, 2024; Zhelikhovska & Hrytsoiko, 2024):

1. Le choix des termes pour désigner le conflit est hautement pragmatique. On observe une transition de termes neutres ou ambigus (comme *crise ukrainienne* ou *événements*) vers une terminologie marquée : *guerre d'agression, invasion massive, crime contre l'humanité*. L'utilisation du mot *agression* place immédiatement le discours dans un cadre juridique et moral spécifique, désignant un coupable et une victime. Les épithètes utilisées pour qualifier les actions de l'armée russe *barbares, indiscriminées, atroces* (Kim, 2023) visent à susciter une réponse émotionnelle d'indignation et de solidarité envers le peuple ukrainien.

2. La stratégie de la dichotomie «Nous» vs «Eux». Le discours médiatique francophone tend à inclure l'Ukraine dans l'espace des valeurs européennes. En utilisant des pronoms inclusifs ou des références à la *famille européenne,* les journalistes créent un sentiment d'appartenance commune. À l'inverse, la Russie est souvent présentée comme une altérité menaçante, un *Autre* qui rejette les normes internationales (Zhelikhovska, N., & Hrytsoiko, M., 2024). Cette stratégie pragmatique justifie, aux yeux de la publique, la nécessité d'un soutien militaire et financier à l'Ukraine, perçu non pas comme une aide extérieure, mais comme une autodéfense des valeurs démocratiques.

3. La stratégie du témoignage et de la victimisation. Le recours massif aux récits de vie et aux citations de civils ukrainiens permet de *personnaliser la guerre*. En linguistique pragmatique, cela correspond à l'argument d'autorité par l'expérience vécue. En donnant la parole aux victimes, les médias déplacent le focus des analyses géopolitiques froides vers une dimension humanitaire. Cela renforce l'empathie et stabilise l'opinion publique en faveur de l'accueil des réfugiés et de la poursuite des sanctions contre l'agresseur (Kim, 2023).

4. La stratégie du cadrage temporel et historique. Les médias francophones utilisent fréquemment des analogies historiques (références à la *Seconde Guerre mondiale*, à la *Guerre froide* ou aux *totalitarismes du XXe siècle*). (Zhelikhovska, N., & Hrytsoiko, M., 2024). Ces métaphores historiques servent de raccourcis cognitifs pour le lecteur, facilitant la compréhension de l'enjeu actuel à travers le prisme de schémas narratifs déjà connus et moralement jugés.

L'analyse révèle des stratégies discursives divergentes chez certains acteurs politiques francophones, notamment l'omission stratégique et le blame game de déresponsabilisation. Les politiciens «Ukraine-sceptiques» (par exemple au sein du PTB en Belgique ou de l'UDC en Suisse) pratiquent l'évitement sémantique en se focalisant sur des thèmes comme le pouvoir d'achat, les pensions ou l'humanisme abstrait pour passer sous silence la réalité de l'agression (Gorbach, 2024 ; Le Soir, 2022). Parallèlement, des leaders pro-russes (comme Marine Le Pen en France) utilisent la nomination surenchère militaire pour délégitimer l'aide à l'Ukraine, tout en présentant l'OTAN comme une machine à vendre des armes américaines afin de détourner la responsabilité du Kremlin (Lemańczyk & Troszyński, 2025 ; Le Monde, 2022). Pour valider l'impact de ces silences et de ces cadres pro-russes sur la perception du conflit, une enquête par sondage auprès de locuteurs francophones est prévue.

En conclusion, l'efficacité de la formation de l'opinion publique dans les médias francophones repose sur une combinaison habile de stratégies rationnelles (arguments logiques, faits vérifiés) et émotionnelles (lexique évaluatif, métaphores). La guerre russo-ukrainienne est ainsi présentée non pas comme un conflit territorial lointain, mais comme une crise existentielle pour l'Europe, exigeant une position morale claire. L'analyse linguopragmatique permet de comprendre que derrière l'apparente objectivité journalistique se cache un travail profond de construction de sens, essentiel à la cohésion de la société civile face aux défis géopolitiques contemporains.

Références

Charaudeau, P. (2005). *Les médias et l'information*. Bruxelles: De Boeck.

Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58.

Gorbach, D. (2024). *The art of strategic messaging in Belgium: Don't mention the war*. Uppsala University.

Kim, L. A. (2023). French-speaking media as a source of forming the image of Ukraine. *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University*, 59(2), 16–19.

Lemańczyk, M. & Troszyński, M. (2025). Discourses on War in the 21 st Century. *Language, Discourse & Society*, 13(1), 3–17.

Varlamova, O. (2024). Media triggers of the English-language war discourse. *Social Development and Security*, 14(1).
Zhelikhovska, N., & Hrytsoiko, M. (2024). Reflections of Ukraine in the lens of the French edition of Le Monde. *Scientific Notes of Institute of Journalism*, 2(85), 130–138.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВСТАВНИХ КОНСТРУКЦІЙ クッション言葉 У ЯПОНСЬКОМУ ДІЛОВОМУ МОВЛЕННІ

Оксана ОЗЕРСЬКА

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Україна

У сучасному світі міжкультурна комунікація відіграє важливу роль у професійній діяльності. Особливої уваги заслуговують мовні особливості ділового спілкування різних культур. Японська ділова комунікація характеризується високим рівнем ввічливості, непрямим характером висловлювань та прагненням до збереження гармонійних відносин між співрозмовниками. Важливим елементом такого мовного етикету є використання спеціальних вставних конструкцій, відомих у японській мові як クッション言葉 (kusshon kotoba).

Термін クッション言葉 буквально перекладається як «слова-подушки». Ці мовні одиниці використовуються перед основною частиною висловлювання і виконують функцію пом'якшення змісту повідомлення. Завдяки таким конструкціям мовець може зробити прохання, запитання або зауваження більш ввічливими та делікатними. У японському діловому мовленні їх застосування є важливим інструментом підтримання коректного тону спілкування (ビジネス敬語の基本講座, 2016, 46-51).

Метою цього аналізу є визначення ролі вставних конструкцій у японському діловому мовленні та аналіз їх класифікації залежно від комунікативної мети висловлювання.

Вставні конструкції відіграють важливу роль у системі японського мовного етикету. Їх використання пов'язане з культурною традицією уникнення прямолінійності та прагненням до підтримання гармонійних відносин у спілкуванні. У цьому контексті можна виокремити кілька основних функцій вставних конструкцій:

1. Пом'якшення висловлювань

Однією з головних функцій вставних конструкцій є пом'якшення змісту повідомлення. У японській культурі прямі та категоричні висловлювання можуть сприйматися як прояв неввічливості. Тому перед проханням, запитанням або зауваженням часто використовуються спеціальні мовні формули, які роблять висловлювання більш делікатним.

Електронне наукове видання

Сучасні філологічні і методичні студії : проблематика і перспективи
Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції для науковців, викладачів, учителів, здобувачів вищої освіти
(Харків, 24 квітня 2026 р.)

Відповідальні за випуск: **Корнільєва Л., Подуфалова Т.**

Технічні редактори:

Подуфалова Т. – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри практики англійського усного і писемного мовлення ХНПУ імені Г. С. Сковороди;
Шпак Ю. – кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри англійської філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Тези друкуються в авторській редакції.

Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності та зміст несуть автори.

Ум. друк. арк. 25,12

Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди
Україна, 61002, м. Харків, вул. Алчевських, 29